

Tyske luksusvogne til grise gav myndighederne grå hår

Hjemmebyggede mobile vogne præger landskabet omkring gården hos den tyske svineproducent Peer Sachteleben. Kødet fra grisene er vellidt af de lokale forbrugere, men myndighederne kan være på tværs, når man tænker ud af boksen.

»Vi passer ikke ind i en kasse,« siger Peer Sachteleben om sit landbrug lige uden for byen Osnabrück i det sydvestlige Tyskland.

Han er økologisk landmand og svineproducent med mange jern i ilden, men tyske kollegaer kender ham nok bedst for hans hjemmebyggede mobile vogne til grise, der i 2019 gav ham en anerkendt innovationspris.

Ved gården står en halv snes af vognene på en mark med efterafgrøder, som de fritgående grise med synligt velbehag æder og roder rundt i. Selvom det er fem år siden, at Peer Sachteleben overtog sine forældres gård, så er det kun i de seneste knap tre år, at søer og slagtesvin har haft hjem i en af de mobile vogne, der på tysk kaldes en 'Schweinemobil'.

MÅTTE VENTE OVER TO ÅR

Peer Sachteleben fortæller, at de måtte vente over to år på at få tilladelse fra de lokale myndigheder til at opstille og anvende de mobile grisevogne på marken. Sagsbehandlingen trak ud, da det var første gang, at myndighederne skulle tage stilling til mobile vogne med husdyr. Eksempelvis skulle det afklares, hvordan man fastsætter lugtpåvirkningen til naboerne fra en husdyrproduktion, der altid er på farten.

»Hvis vi flytter vognene til marken på den anden side af vejen, så skal vi søge om en ny tilladelse, da det er en anden kommune,« tilføjer han lettere fortvivlet.

På grund af sagsbehandlingstiden gik han glip af den tyske pendant til økologisk investeringsstøtte, men Peer Sachteleben trækker alligevel på smilebåndet, når han konkluderer, at hans landbrug ikke passer ind i den vante kassetænkning.

INGEN RING I TRYKEN

Baggrunden for at bygge vognene er blandt andet, at søerne ikke har ring i tryken. Det betyder, at hvis ikke soen kan flyttes i de syv-otte uger i fravæningstiden, så bliver folden hurtigt mere ødelagt, end godt er. Modsat farehytter uden bund, kan de mobile vogne også flyttes under fravæningen. Vognene flyttes hver anden uge i vinterhalvåret, mens markene i sommerperioden bedre kan holde til afgræsningen, og her går der op til seks uger imellem, at grisene får ny jord under klovene.

ET BEDRE ARBEJDSMILJØ

En anden årsag til at bygge vognene er, at smågrisene bedøves ved kastration.

»Vi oplever tit, at der går tre til fire timer, før smågrisene er kommet til sig selv efter bedøvelsen. Det er for lang tid, når de er væk fra soen. Det har vi løst med 'rum', hvor smågrisene og soen er tæt på hinanden, men uden at soen kan komme til at lægge sig på dem,« siger Peer Sachteleben.

Da det samtidig er muligt at stå oprejst i vognene, er arbejdsmiljøet væsentligt forbedret, når man skal håndtere dyrene. Når gulvet tilmed er isoleret, giver det også en højere temperatur i de kolde måneder i forhold til traditionelle hytter, hvilket er til glæde for både medarbejdere og grise ifølge Peer Sachteleben.

Han påpeger en anden stor gevinst ved vognens design: Nemlig en 1,2 m³ vandtank og en 3,3 m³ fodersilo i et indbygget, lukket system.

VIL UDVIDE PRODUKTIONEN

Udover den åbenlyse fordel, at fodersvind til fugle er en saga blot, så giver det også landmanden en påskønnet mulighed for at holde en fridag indimellem. Til gengæld er prisskiltet på en vogn på ca. en kvart mio. kr., så sparet arbejdstid er formentlig ikke nok for at gøre det rentabelt; hos Peer Sachteleben hjælper det, at han selv står for al afsætning.

Med den store fodersilo begrænses kørslen med traktor i folden også, da der netop ikke er behov for dagligt at køre foder ud. Det er helt bevidst, at også hegnet kan flyttes uden en traktor.

»Hver eneste arbejdsdag, der foregår uden en traktor, er en forbedret arbejdsdag,« siger Peer Sachteleben, der dyrker sin jord pløjefrit og tilstræber at holde jorden grøn året rundt.

Udmugningen fra de 15 m² store vogne sker desuden nemt ved at åbne en tværgående lem på siden af vognen, hvorefter dybstrøelsen kan skubbes ud i næsten hele længden. Halmforbruget er lavere her end for hytter uden gulve.

FLEKSIBLE VOGNE

Den nuværende besætning tæller otte søer, og alle grisene færdigfædes på gården. Vognene er fleksible, så de kan bruges til alle aldersgrupper. Soen sættes ind en uges tid før faring, og efter fravænning flyttes soen på stald, hvor den løbes med egen orne. I stalden er der adgang til udeareal i form af løbegårde. Smågrisene bliver færdigfædet i samme vogn, som de kom til verden i. Efter første hold grise er slagtet, flytter en so igen ind i vognen før faringen af et nyt hold.

Der er på den måde næsten tale om en form for mobil FRATS-produktion, der praktiseres på gården syd for Bremen. FRATS står for 'Fra afvænning til slagtning', hvor alle grisene går i samme sti fra fravænning til slagtning. Fordelen ved FRATS-produktion er, ifølge Seges Gris, at man begrænser arbejdstiden forbundet med vask og flytning.

VIL UDVIDE PRODUKTIONEN

Peer Sachteleben har et ønske om at udvide produktionen til 12 søer, hvor hannerne samtidig bliver slagtet i en alder af omkring seks måneder uden kastration, og den resterende halvdel fedes videre.

»Det vil give os en bedre variation af sortimentet i vores gårdbutik, hvor vi sælger alle udskæringerne. Vores kunder har forskellige præferencer til kødet,« siger Peer Sachteleben, der i alt har 44 hektar i markplanen, hvoraf grisene går på tre hektar i rotation på de marker, hvor kommunen har godkendt produktionsformen.

Alle produkter fra husdyrene afsættes lokalt i egen butik, og dyrene slagtes på et lokalt slagteri. For tiden bliver der slagtet to grise om ugen, men byggeriet af et nyt slagteri i en af de gamle staldlænger på gården er i fuld gang. Peer Sachteleben regner med at kunne slagte og sælge fire grise om ugen, når hans eget slagteri står færdigt, og når soholdet er udvidet til 12 styk.

EFTERSPØRGER ØL OG ÆG

I gårdbutikken er der høflig selvbetjening fra tre køle- og fryseskabe, der indeholder alle almindelige udskæringer fra gårdens grise samt skinkespecialiteter og forskellige pølser.

Derudover byder butikken på et mindre udvalg af lammekød, grøntsager og æg, der også stammer fra gården. En gæstebog har en central plads i gårdbutikken, hvor kunder efterlader ris og ros om butikken og varerne. For nylig har en kunde efterspurgt øl i varesortimentet.

I forbindelse med det nye slagteri bliver der også indrettet en ny og lidt større gårdbutik, der skal tiltrække flere kunder.

Ifølge Peer Sachteleben er efterspørgslen på gårdens produkter så stor, at den nuværende produktion faktisk slet ikke slår til. Især æg er en eftertragtet vare, så Peer Sachteleben ser potentiale i at udvide og opgradere hønseholdet, ligeledes med mobile vogne, når der på et tidspunkt bliver et hul i kalenderen til det.

I vinterhalvåret flyttes de mobile grisevogne hver anden uge. Det gælder også i fravænningsperioden. Foto: Malthe Karstensen

Peer Sachteleben afsætter alt kød i egen gårdbutik, som snart erstattes af et nyindrettet butikslokale i en gammel staldlænge. Her ses han med sin yngste søn. Foto: Malthe Karstensen

Soen og smågrisene befinder sig godt under vandtanken, hvor der også er opdelte rum, som smågrisene kan søge til, uden at soen kan lægge sig på dem. Foto: Malthe Karstensen

Denne artikel er skrevet i forbindelse med projektet Husdyr på farten.

STØTTET AF

Fonden for **økologisk landbrug**